

Legisladors a cavall, intermediaris en campanya i forjadors d'un somni: comissaris i representants en missió en el sud-est francès (1792-1795)¹

Maria Betlem Castellà i Pujols

Aquest treball consta de quatre parts: un balanç historiogràfic consagrat a la historiografia dels representants en missió des de la Revolució Francesa fins als inicis de la Primera Guerra Mundial, una exposició de les hipòtesis que es pretenen durant la tesi, una presentació dels comissaris i representants en missió que s'investigaran i una relació tant de les fonts manuscrites i impreses que cal conèixer com de la bibliografia que convé llegir.

L'escrit que es presenta tot seguit només fa menció a la segona part del treball, la de les hipòtesis. Consagrades aquestes a uns quants diputats, els quals, entre setembre de 1792 i octubre de 1795, abandonaren temporalment la Convenció per portar a terme, en els exèrcits del sud i del sud-est francès, una missió determinada², que havia d'estar dedicada a salvar la pàtria, a donar a conèixer al poble el discurs de l'Assemblea i a vetllar per l'aplicació de les lleis adoptades.

Il faut une volonté une.

Il faut qu'elle soit républicaine ou royaliste.

Pour qu'elle soit républicaine, il faut des ministres républicains,

un gouvernement républicain. [...] Il faut que le peuple s'allie à la Convention et que la Convention se serve du peuple³.

(Maximilien Robespierre)

1. Treball de dotze crèdits dirigit per Lluís Roura i Aulinas, catedràtic d'Història Moderna, Universitat Autònoma de Barcelona, 2004, 523 p. El treball, consagrat a la Revolució Francesa, fou sostingut a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona el dia 29 de juny de 2004. Avaluat per Lluís Roura i Aulinas, Joan Serrallonga i Urquidí i Bernat Hernández i Hernández, obtingué la qualificació de Matrícula d'Honor.
2. Els comissaris i representants en missió escollits per portar a terme la tesi doctoral són els següents: François Aubry, Henri Maximin Isnard, Antoine Joseph Marie Despinassy, Ignace Brunel, Jean Pascal Rouyer, Étienne François Le Tourneur, Joseph Pierre Marie Fayau, Raymond Gaston, Augustin Jacques Leyris, Jean Jacques Projean, Pierre François Dominique Bonnet, Claude Dominique Côme Fabre, Jean Espert i Jacques Joseph François Cassanyès.
3. BRUNEL, Françoise (1989). *Thermidor. La chute de Robespierre*. Brussel·les: Editions Complexe, p. 17.

Marc introductori

Si es volia fer prevaldre la voluntat general i possible l'article primer de la *Declaració dels drets de l'home i del ciutadà*: «Le but de la société est le bonheur commun», calia unir el poble a la Convenció, la Convenció al poble, i dirigir cap a un mateix objectiu el legislatiu i l'executiu. Per aquest fet, la institució revolucionària dels comissaris i dels representants en missió era necessària.

Comissaris primer, i representants en missió després, feien sentir la Convenció enmig del poble, el poble en el bell mig de l'Assemblea, i els agents del Consell Executiu Provisional vetllaven, a prop de les autoritats administratives, perquè respectessin la voluntat més aplaudida en l'Assemblea.

La Convenció, mitjançant aquesta institució, aconseguia dues coses enormement importants: escoltar i fer-se escoltar. Escoltar el poble i fer-se escoltar enmig del poble, en un moment en què totes les voluntats que hi havia arreu de França cercaven fer el mateix: fer-se sentir per fer-se respectar. Totes eren ben conscients que un nou sistema polític, econòmic i social s'estava forjant.

Propòsits

Tenint en compte el marc introductori que mostra quina importància té per a la Convenció la institució revolucionària dels comissaris i dels representants en missió, els propòsits del treball giren entorn de les premisses següents: si es vol encaminar la Revolució vers «le bonheur commun», a la Convenció li cal presumir la voluntat general; si li cal presumir la voluntat general, li cal conèixer les diferents voluntats del sobirà, és a dir, del poble; si li cal conèixer les diferents voluntats del poble, li calen observadors, i, si li calen observadors, cal que la informació, per aquests obtinguda, li arribi per legislar fent prevaldre la voluntat general.

És per això que els propòsits del treball, llargament exposats en cent vint-i-cinc pàgines d'hipòtesis, se centren tant en els observadors —comissaris i representants en missió— com en tots els individus i comitès que, situats estratègicament en la Convenció o en el Comitè de Salvació Pública, controlaven quina informació arribava i quina no arribava a l'Assemblea. De fet, s'intueix que d'aquests en depenia la presumpció de la voluntat general per part del cos legislatiu. Les investigacions per elaborar la tesi doctoral confirmaran o no aquesta primera impressió.

Interès del treball

En funció dels propòsits esmentats, considerem interessant l'estudi dels individus i comitès que controlaven per primer cop les informacions que arribaven a l'Assemblea, tenint en compte que aquestes provenien tant dels comissaris com dels representants en missió. Aquest interès rau en el fet que, possiblement, d'aquests individus i comitès se'n devia, per una banda, l'orientació del debat legislatiu i, per l'altra, que la Convenció acabés legislant vers «le bonheur commun» o bé vers «le bonheur individuel de chacun de ses membres».